

A Pécsi Ítéltábla Pf.III.20.460/2013/5. számú részítése és a Pf.III.20.579/2012/3. számú ítélete

Pécsi Ítéltábla
Pf.III.20.460/2013/5. szám

A Pécsi Ítéltábla a J & H Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Hartai Árpád ügyvéd, ügyvéd címe) által képviselt **felperes neve** (felperes címe) felperesnek - a dr. Hubay Gábor ügyvéd (ügyvéd címe) által képviselt **alperes neve** (alperes címe) alperes ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében a Baranya Megyei Bíróság 2011. július 7. napján kelt 11.P.21.365/2007/171. számú részítése ellen az alperes által 173. sorszámon előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

r é s z í t é l e t e t:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság részíteleit megváltoztatja és a keresetet - az elsőfokú bíróság részíteleivel elbírált részében - elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek tizenöt nap alatt 4.478.627,- (négymillió négyszázhetvennyolcezer-hatszázhuszonhét) forint első- és másodfokú valamint felülvizsgálati együttes perköltséget.

A részítele ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság részíteleivel kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 23.388.860,-Ft-ot és 2007. április 17. napjától a kifizetés napjáig terjedő időre számított késedelmi kamatait.

Tényként állapította meg, hogy a felperes és Gy. G. közösen építettek a K., 90/2. helyrajzi számú ingatlanon háromszintes lakóépületet. Az építkezést egy ütemben nem tudták megvalósítani, ezért kérelmükre az építésügyi hatóság az építési engedélyt módosítva, azt az alagsori és földszinti épületszintekre korlátozta azzal, hogy a tetőtér beépítésére második ütemben, külön építési engedély alapján kerülhet sor. Az építetők az alsó két szintre kiterjedő használatbavételi engedélyt kaptak 1997. január 7-én. Ezt követően a felperes és volt házastársa lakhatásra alkalmas módon beépítették az épület tetőterét is, anélkül, hogy erre az illetékes hatóságtól engedélyt kértek és kaptak volna. A beépítést követően a tetőteret

lakószíntként használatba is vették, anélkül, hogy erre vonatkozó használatbavételi engedélyt kértek és kaptak volna. A felperes és Gy. G. házasságát a K. Városi Bíróság jogerősen felbontotta 2002-ben. A házastársi vagyonmegosztás szerint az ingatlan a felperes tulajdonába került. A felperes 2004. január 1-től kezdődően létesített munkaviszonyt az alperessel, akinek a nyugdíj- és egészségbiztosítási részlegvezetője lett. 2004-ben lakásbiztosítási szerződést kötött a felperes az épületre az alperessel, az a szerződés azonban hamarosan megszűnt díjfizetés hiányában. A felperes 2004. év végén létesített szerelmi kapcsolatot B. T.-ral, aki később az élettársa lett. A 2005-2006. években az ingatlanban a felperes volt házastársa, Gy. G. lakott. Ő használta az alsó lakószíntet, amikor 2007. januárjában a felperes és a gondozásában lévő gyermekei visszaköltöztek az ingatlanba, ahonnan Gy. G.-nak ki kellett költöznie. A felperes a ház felújításához bankhitelt kívánt igényelni, amihez szükséges volt lakásbiztosítási szerződést kötnie újból. Ekkor a felperes már nem állt munkaviszonyban az alperessel, de vele kötött lakásbiztosítási szerződést az Otthon és Nyugalom II. Lakásbiztosítás tűzkárra is kiterjedő komfortkockázati csomagra 2007. április 6-i kockázatviselési kezdettel. E biztosításra vonatkozó Általános Szerződési Feltételek szerint a biztosítás csak használatbavételi engedéllyel rendelkező épületekre terjed ki. A lakóépület tetőterében 2007. április 17-én a lakók távollétében tűz keletkezett. A tűz keletkezésének oka megállapítható nem volt, annak elektromos eredete vélelmezendő. A szétterjedő tűz megsemmisítette a tetőszerkezetet és a tetőtéri lakórészeket, a bennük tárolt berendezési, felszerelési és egyéb használati tárgyakkal együtt. Az alsó lakószint és az alagsori szint a tetőtér égése és oltása következtében részlegesen károsodott. A felperes a káreseményt az alperesnek bejelentette, az alperes azonban a biztosítási szerződésen alapuló szolgáltatási kötelezettsége teljesítését megtagadta. A felperes - a szükséges pénzfedezet hiányában - sem az épület felújítását, sem az állag megóvásához szükséges munkákat nem tudta elvégeztetni. Az időjárás a részben vályogból készült, sérült, megbontott épületszerkezetet tovább rongálta. A felperes 2008. július 3-án kölcsöntartozásának teljesítése érdekében engedményezte a Sz.-O. Takarékszövetkezetre az alperessel kötött biztosítási szerződése alapján az alperes által a felperes pernyertessége esetén vagy más okból fizetendő kártérítési összeget. Az ingatlant 2008. augusztus 8-án adta el a felperes I. I.-nak 5 millió forint vételár ellenében. Az új tulajdonos a helyreállítási munkákat - új tervek alapján, átalakítva - elvégezte.

Az elsőfokú bíróság a részítéletében a felperes ingóságaiban esett kár 6.000.000,- Ft-os összegének megfizetésére vonatkozó kereseti kérelmét nem érintve, az épületkáron alapuló 23.388.860,-Ft megfizetésére irányuló módosított kereseti kérelmét bírálta el és találta teljesíthetőnek. Megállapította, hogy a peres felek között a Ptk. 548.§-ában szabályozott vagyonbiztosítási szerződés jött létre, ami azonban a tetőtérre is kiterjedő használatbavételi engedély hiányában a biztosítási feltételek C fejezetének II/1. pontja alapján a használatba vett tetőtérre biztosítási fedezetet nem nyújtott. Álláspontja szerint azonban a szerződéskötés során az alperes képviselőjében eljáró üzletkötőnek megelőzőleg tájékoztatnia kellett volna a felperest erről a körülményről a 2003. évi LX. törvény 166.§-a és 10. számú melléklete alapján, ebben az esetben pedig a felperesnek lehetősége lett volna

arra, hogy a használatba vételi engedélyt pótlólag beszeresse és ezután kössön biztosítási szerződést. A bizonyítékok értékelésének eredményeként arra a következtetésre jutott, hogy az alperes a Pp. 164.§ (1) bekezdésén alapuló kötelezettsége ellenére nem bizonyította a szükséges tájékoztatás felperes részére történt megadását. Ezért a szerződés létrejöttének az alperes jogellenes mulasztására visszavezethető okból történt elmaradását az alperes Ptk. 339.§ (1) bekezdésén alapuló szerződésen kívüli kártérítési felelősségének beállását eredményező körülménynek találta, és ez alapján marasztalta őt a felperest ért kár megtérítésére. A kártérítés összegét igazságügyi szakértői vélemény alapján határozta meg.

Nem fogadta el a felperes keresetösségi jogának hiányára hivatkozó alperesi védekezést, mert az engedményezési szerződésnek a magyar nyelv szabályait követő értelmezése során arra a következtetésre jutott, hogy a megállapodás a felperes pernyertessége esetére rendelkezik a követelés átruházásáról, amiből az következik, hogy a perben nem az engedményes, hanem az engedményező jogosult felperesként fellépni.

Nem találta alaposnak az alperes Ptk. 210.§-ára alapított érvénytelenségi kifogását sem. Ennek alátámasztásaként az alperes arra hivatkozott, hogy a szerződéskötés folyamatában a felperes tévedésbe ejtette őt a használatbavételi engedély létezésére és volt házastársának az ingatlanban való tartózkodására vonatkozóan. A használatbavételi engedéllyel kapcsolatosan az elsőfokú bíróság az alperes 2007-ben eljáró üzletkötőjének, K. J.-nek a tanúvallomására utalva rögzítette, hogy a használatbavételi engedély nem került szóba az ajánlati ív kitöltésekor, ezért a felperes nem okozhatta az alperes ezzel kapcsolatos tévedését. Azt pedig valószínűtlennek találta, hogy az alperes nem kötötte volna meg a felperessel a biztosítási szerződést amiatt, hogy a felperes volt házastársa még bent lakott az ingatlanban, ezért a tévedést nem minősítette lényegesnek. Álláspontja szerint ez a körülmény a biztosítási esemény bekövetkezésében sem hatott közre - legalábbis tényként nem állapítható meg az alperesnek az a gyanúja, hogy esetleg Gy. G. szándékos cselekménye okozta volna a tüzet -, ezért a Ptk.540.§ (3) bekezdése alapján sem mentesül az alperes a biztosítási kötelezettségének a beállása alól.

Súlytalannak találta az elsőfokú bíróság az alperesnek azt a ténybeli hivatkozását, hogy a felperes, mint az alperes vezető beosztású munkavállalója, a vagyonbiztosítási szerződések feltételrendszerére is kiterjedő részletes oktatásban részesült. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint ugyanis az adott szerződés konkrét ügyben kötött, a felperes korábbi tudomása nem játszhat szerepet.

Az alperes hivatkozása ellenére a tűz keletkezését és terjedését részben sem róta a felperes terhére a bíróság amiatt, hogy az épület villamoshálózati rendszerének kiépítése szabálytalan volt, az átlagosnál nagyobb mennyiségű mobil elektromos eszköz és nagy tömegű személyi ruházat került üzembe helyezésre és tárolásra a károsodott épület tetőterében. A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a tetőtéri villamossági szerelés szabálytalanságát és a tűz keletkezésének okát egyértelműen

megállapítani nem tudta, így azt sem, hogy az akár csak részben is felróható lenne a felperesnek, okként ismeretlen eredetű elektromos hibát fogadott el. A ruházat mennyiségét és elhelyezése módját nem találta a tűz keletkezésében közreható körülményeknek, szakértői vélemény alapján pedig azt is megállapította, hogy átlagosan felszerelt és berendezett lakásban bárhol keletkező tűz is kiterjedhet az egy tűzszakaszt képviselő lakás egészére.

Az elsőfokú bíróság részítélete ellen az alperes fellebbezett annak megváltoztatása és a teljesített kereset elutasítása, továbbá a felperes perköltségekben való marasztalása iránt. Fenntartotta a felperes keresetességi jogának hiányára vonatkozó álláspontját. Utalt az ajánlati ív tartalmára, amely a használatbavételi engedély létrehozásához szükséges rovatot tartalmaz, és vitatta K. J. tanúvallomásának olyan értelmezését, amely szerint a használatbavételi engedély szóba sem került volna a felek között a szerződéskötés folyamatában. Vitatta, hogy a felperes nem kapta volna meg az alperestől a Bit. 10. számú mellékletének megfelelő tájékoztatást, hivatkozott arra, hogy az ennek ellentmondó nyilatkozatát éppen a felperes csatolta a periratokhoz. Utalt arra, hogy a felperesnek tudomása volt a használatbavételi engedély szükségességéről, mert munkaköréből adódóan az erre vonatkozó ismeretekkel eleve bírnia kellett, aláírásával igazolta, hogy az e körülményre is kitérő ügyféltájékoztatót (az Általános Szerződési Feltételek szövegét) átvette, és személyes tényelőadása szerint is tudott arról, hogy kell használatbavételi engedély a szerződéshez, annak hiánya kizáráshoz vezet. Ehhez képest - az alperes álláspontja szerint - a felperes megtévesztette őt akkor, amikor az ajánlaton úgy nyilatkozott, hogy rendelkezik az ingatlanra vonatkozó használatbavételi engedéllyel. Előadta azt a véleményét, hogy a felperes építési engedély hiányában az Étv. 48.§-a értelmében használatbavételi engedélyt sem szerezhette volna, azt pedig a felperes nem bizonyította, hogy használatbavételi engedély hiányában más biztosítóval tudott volna vagyont biztosítási szerződést kötni az ingatlanra. Vitatta a károkozó felelőssége beállásához szükséges okozati összefüggés fennállását, a kár okát a tetőtér engedély nélküli használatának tényére vezetve vissza. Kifejtette, hogy a biztosítási védelem nem azonos a tűzkárral, a kár összegének meghatározásakor pedig a károsodott vagyontárgy avultságára is tekintettel kell lenni, a helyreállítási munkák elvégzésének hiányában a felperes a forgalmi adó összegére nem tarthat igényt, és az alperes vonatkozó szabályzata szerint pedig a bontás, törmelékeltakarítás, takarítás valamint a kárenyhítés igazolt költségei vonatkozásában csak a biztosítási összeg 1%-ának mértékéig kell helytállnia. A Pp. 3.§-ának (3) bekezdésére hivatkozva kifogásolta a kártérítési felelősségével kapcsolatos bizonyítási kötelezettségére vonatkozó bírói tájékoztatás elmaradását, és a bizonyítás felvételével valamint eredményének értékelésével kapcsolatos egyéb eljárási szabálysértésekre is hivatkozott. Számos tekintetben hiányosnak találta az elsőfokú részítelel indokolását is, és külön sérelmezte a perköltség viseléséről való döntés mellőzését.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú részítelel helybenhagyására irányult. Kiemelte a korábbi tényelőadásából, hogy vagyont biztosításra vonatkozó szakismeretei nem voltak, ügyféltájékoztatót nem kapott az alperestől, a

használatbavételi engedélyből nem tudta megállapítani, hogy a biztosítás a tetőterre kiterjed-e vagy sem, de a használatbavételi engedélyt a 2004-es biztosítási szerződése megkötésekor átadta az alperesnek, a biztosítási ajánlat elfogadásához az alperesnek szüksége volt biztosítástechnikai vezetői engedélyre, ami azt jelentette, hogy az alperesnek kétszeresen is ellenőriznie kellett az épület biztosítási feltételeknek való megfelelését. Álláspontja alátámasztásaként hivatkozott a BDT2010/2022. számú eseti döntés indokaira.

A fellebbezés alapján eljárva a másodfokú bíróság Pf.III.20.506/2011/15. számon részítelest hozott, mellyel az elsőfokú bíróság részítelest megváltoztatva a keresetet - az elsőfokú bíróság részítelestével elbírált részében - elutasította, és a felperest első- és másodfokú perköltség fizetésére kötelezte az alperes javára.

E részítelestének indokolásában a másodfokú bíróság rögzítette, hogy az elsőfokú bíróság a jogvita eldöntéséhez szükséges tényeket nagyjából helyesen állapította meg.

A keresetlevél mellékletei alapján tényként állapította meg továbbá a másodfokú bíróság, hogy a peres felek biztosítási szerződéséről az alperes 2007. április 14-én kötvényt állított ki. Ennek tartalma szerint a szerződés az Otthon és Nyugalom II. Lakásbiztosítás feltételei szerint jött létre.

Nem a ténymegállapításai között szerepeltette ugyan, de az elsőfokú részítelest indokolásának egészéből megállapíthatóan tényként állapította meg az elsőfokú bíróság a 2003. évi LX. törvény 166.§-ának és 10. számú mellékletének megfelelő ügyféltájékoztatás elmaradását. A ténymegállapítást a másodfokú bíróság mellőzte a következő peradatokra figyelemmel.

K. J. a tanúként történt kihallgatása alkalmával úgy nyilatkozott, hogy nem emlékszik az általános szerződési feltételek felperesnek történt átadásának vagy megküldésének a tényére. Ez az emlékezethiány azonban még nem valószínűsíti a felperes cáfolatának valóságosságát, mert nem lehet belőle arra következtetni, hogy az alperes üzletkötőinek gyakorlatában általában is előfordulhat a szükséges ügyféltájékoztatás elmaradása. Ez a szerződés annyiban eltért az alperes átlagos szerződésállományától, hogy vele szerződő félként az egyik volt vezető beosztású munkavállalója jelentkezett, aki a korábbi szerződéskötése alkalmával a munkaköréből adódóan is hozzáférhetett a szerződésére, annak feltételrendszerére vonatkozó dokumentumokhoz. Értelemszerűen nem volt szükséges a törvényben előírt írásbeli tájékoztatás átadása, ha annak a szerződő fél biztosított már a birtokában volt. Valószínűtlen is, hogy vezető beosztású biztosítási szakemberként a felperes a biztosítási ajánlata megtétele előtt ne fordított volna kellő gondot a biztosítási szerződésére vonatkozó szerződési feltételek megismerésére akkor is, ha munkakörének betöltéséhez szükséges tanulmányai során azokat nem sajátította volna el kellő mélységben. K. J. a tanúvallomása során azt is elmondta, hogy az ajánlat felvételekor a biztosítási feltételeket átnézték a felperessel (12. számú tárgyalási jegyzőkönyv 2. oldala), ami azt is jelenti, hogy azok

rendelkezésre álltak a felperesnek. A biztosítási kötvény érvényes feltételrendszerként hivatkozik azokra az általános szerződési feltételekre, amelyek kiterjednek a törvény által előírt tájékoztatás tartalmi követelményeire. A felperesnek biztosítási szakemberként különösen tisztában kellett lenni szakmájának azzal a legalapvetőbb ismeretével, hogy a Ptk. 538.§ (1) bekezdése alapján amennyiben a fél a kötvény ajánlattól eltérő tartalmát tizenöt napon belül nem kifogásolja, a szerződés a kötvény tartalma szerint jön létre. Márpedig a felperes nem tette kifogás tárgyává, hogy az ajánlata megtételekor szó sem volt az általános szerződési feltételekről, és az ajánlatát ne arra figyelemmel tette volna meg. Tovább valószínűsíti ezt a tényt az a körülmény, hogy a törvényben előírt tájékoztatásnak megfelelő általános szerződési feltételeket, a hozzáfűzött ügyfélnyilatkozat-nyomtatványokkal együtt a felperes csatolta be a periratokhoz, azoknak tehát megelőzőleg a birtokában kellett lenniük.

Az alperes hivatkozásával ellentétben a periratokhoz becsatolásra nem került az a nyilatkozat, amelyen a felperes aláírásával ismerte el a 2007. évi ajánlatának mellékleteként a vonatkozó általános szerződési feltételek és egyéb ügyféltájékoztatás átvételét. Kétségtelen, hogy a biztosítókról és a biztosítási tevékenységről szóló 2003. évi LX. törvény (a továbbiakban: Bit.) 166.§ (7) bekezdésének előírása szerint az alperesnek a szerződés megkötése előtt kötelessége volt beszerezni a felperes arra vonatkozó külön nyilatkozatát, hogy a (2) bekezdésben meghatározott tájékoztatást megkapta, és e kötelezettsége teljesítését az alperes a perben nem igazolta. Ez a rendelkezés azonban nem jelent bizonyítási kötöttséget a polgári perben, a törvényben meghatározott ügyféltájékoztatás pedig más módon bizonyítást nyert.

A másodfokú bíróság a fentiek szerint módosított tényállást fogadta el az ítélezése alapjául. A megállapított tények alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróságtól eltérő jogi következtetéseket vont le.

Egyetértett a másodfokú bíróság az elsőfokú bírósággal abban, hogy a peres felek között 2007. április 6-i kockázatviselési kezdettel vagyonbiztosítási szerződés jött létre. Az erről kiállított kötvény tartalma szerint ennek érvényes feltételeit az Otthon és Nyugalom II. Lakásbiztosítási feltételek adták. Ennek C/II/1. pontja szerint a biztosítás csak használatbavételi engedéllyel rendelkező épületekre terjed ki. A III. pont szerint a biztosító azokat a károkat téríti meg, amelyek a biztosított vagyontárgyakban keletkeztek. A felperesnek a lakóépülete tetőterének használatba vételére engedélye nem volt. Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Étv.) 1997. áprilisában hatályos 44.§ (4) bekezdése szerint használatbavételi engedély hiányában az építményt nem szabad használni. Az alperes biztosító szerződésen alapuló kockázatviselése tehát nem terjedt ki a tetőtér engedélyhez kötött használatából eredő káreseményekre. A kereset tárgyává tett kár a tetőtéri szint lakhatási célokra történő beépítésére és használatára vezethető vissza: ilyen célú használat hiányában ott elektromos eredetű tűz nagy valószínűséggel nem keletkezett volna. A kereset tárgyává tett káresemény miatt tehát nem állt be az alperes szolgáltatási

kötelezettsége. Az elsőfokú bíróságnak ezt a - másodfokú bíróság által is helyesnek talált - jogi következtetését a másodfokú eljárásban a felek nem is tették vitássá.

Az elsőfokú bíróság az alperes felelősségét abban találta meg, hogy az alperes elmulasztotta Bit. 166.§-ának (2) és (6) bekezdésében előírt tájékoztatási kötelezettségét, álláspontja szerint ugyanis amennyiben ez teljesül, a felperesnek lehetősége lett volna a használatbavételi engedély pótlólagos beszerzésére és az épület tetőterre is kiterjedő vagyonbiztosítására. Ennek az indokolásnak egyik elemét sem osztotta a másodfokú bíróság az alábbiak szerint.

A fentiekben részletesen kitért a másodfokú bíróság azokra a peradatokra, amelyek alapján bizonyítottanak tekinthető, hogy a felperes tisztában volt, illetve tisztában kellett legyen mindazon lényeges szerződési feltételekkel, amelyekre az alperes törvényben előírt tájékoztatási kötelezettsége kiterjedt. Tisztában kellett legyen a felperes a használatbavételi engedély szükségességével (ezt el is ismerte, 6. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 4. oldal), és azzal is, hogy az ő általa biztosítani kívánt épület általa ismert használatbavételi engedélye nem teljes értékű. Az elsőfokú eljárás vége felé és a fellebbezési ellenkérelmében azt adta elő ugyan, hogy a használatbavételi engedélyről nem tudta megállapítani annak a tetőterre való kiterjedését illetve ennek hiányát, a peres eljárás kezdetén a személyes meghallgatása során viszont úgy nyilatkozott, hogy „mivel nem a teljes, az építési engedélyben szereplő munka készült el, kaptunk egy ideiglenes használatbavételi engedélyt; azt nem tudom, hogy van-e végleges használatbavételi engedély" (6. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 3. oldal). Még ha bizonytalan volt is tényszerű ismeretei tartalmában, szakmai képzettségéből adódóan elvárható lett volna tőle, hogy a lakásbiztosítási szerződése megkötése során ne felületes választ adjon a használatbavételi engedély meglétére vonatkozó kérdésre, hanem nagyobb figyelmet fordítson válasza tárgyyszerűségére. Ez elvárható volt tőle 2004-ben és 2007-ben is. A Ptk. 4.§ (4) bekezdése alapján saját felróható magatartására előnyök szerzése végett senki nem hivatkozhat. A felperesnek ez a gondatlansága szakmai képzettségére, a tőle elvárható ismeretek szintjére tekintettel nagyfokúnak minősül, ezért felróható.

Továbbá a felperes és a volt házastársa a tetőteret építési engedély nélkül építették be, ezért az Étv. 44.§-a értelmében használatbavételi engedélyt sem kérhettek volna, függetlenül attól, hogy egyébként az épületrész beépítése használatra alkalmas módon történt-e meg. Ellenben az Étv. 48.§ (1) bekezdése alapján a szabálytalanul megépített építményrészre kérhettek fennmaradási engedélyt a törvényben meghatározott egyéb feltételek fennállása esetén, és az Étv. 48.§ (6) bekezdése értelmében a fennmaradási engedély egyben az építményre vonatkozó használatbavételi engedélynek minősül. A felperesnek tehát elvi lehetősége lett volna a használatbavételi engedélyt pótoló fennmaradási engedély megszerzésére. Azonban a felperes 2007-ben április 5-én tette meg a biztosítási ajánlatát, a káresemény pedig 12 nappal később, április 17-én következett be. Amennyiben az alperes akár már április 5-én felhívta volna a felperes figyelmét a használatbavételi engedély részlegességére, az Étv. 34. és következő §-ainak megfelelő általános

eljárási rendben (hatósági helyszíni szemle, 60 napos ügyintézési határidő stb.) reális esélye nem lett volna, hogy még a káresemény előtt fennmaradási engedélyt kapjon a tetőtéri szintre. Ha az alperes felhívta volna is a felperes figyelmét ennek szükségességére, a felperes a káresemény bekövetkezésének időpontjáig akkor sem tudta volna megvalósítani a tetőtérre is kiterjedő vagyonbiztosítás jogi feltételét. Az alperes 2007-es mulasztása tehát nem hatott volna közre abban, hogy a káresemény időpontjában a felperes a tetőtérben bekövetkezett károkra nézve vagyonbiztosítási fedezet nélkül maradt. Ható ok (adekvát kauzalitás) hiányában pedig a Ptk. 339.§ (1) bekezdése alapján sem lenne kártérítésre kötelezhető.

A másodfokú bíróság viszont a korábbi eljárásában vizsgálat tárgyává tette azt is, hogy nem sértette-e meg már 2004-ben az alperes ezt az együttműködési kötelezettségét. Ha ugyanis a birtokába kerül a felperes épületének használatbavételi engedélye, a biztosító alperestől is elvárható lett volna, hogy a kockázatviselése tárgyi terjedelmét meghatározó használatbavételi engedélyt összevesse a szerződési ajánlat szerint biztosítani kívánt vagyontárggyal, és ha eltérést észlel, e körülményre valamint ennek a szerződési következményeire felhívja a másik fél figyelmét (BDT2010/2222). Ebben az esetben pedig a felperesnek valóban lett volna elegendő ideje arra, hogy a 2007-es biztosítási szerződés megkötése előtt pótolja a hiányt. A felperes a Ptk. 4.§ (4) bekezdése alapján hivatkozhatott a másik fél felróható magatartására, és hivatkozott is arra, hogy a használatbavételi engedély részlegességéről az alperesnek is tudomása kellett volna legyen, mert a használatbavételi engedély tartalma ismert volt az alperes előtt. Ez a körülmény, amennyiben valós, a másodfokú bíróság megítélése szerint alkalmas lehetett volna az alperes Ptk. 318.§ (1) bekezdésébe foglalt utaló rendelkezés szerint alkalmazható Ptk. 339.§ (1) bekezdésén alapuló kártérítési felelőssége fennállásának megállapítására.

Az elsőfokú bíróság által tanúként kihallgatott K. J., aki 2007-ben járt el az alperes üzletkötőjeként a felperes vagyonbiztosítási szerződésének megkötés során, a tanúvallomásaiban úgy nyilatkozott, hogy „ki is kellett tölteni egy nyomtatványt, amelyben az épület korára is rákérdeztek, nem kértek használatbavételi engedélyt sem, mert korábban is nálunk volt a biztosítása a felperesnek erre az épületre...”. Ebből arra is lehetne következtetni, hogy az első ügylet alkalmával az alperes üzletkötőinek el kellett kérniük az ügyfelektől a biztosítani kívánt épületek használatbavételi engedélyeit. Az viszont a felek között sem volt vitás, hogy az alperest jogszabály nem kötelezi az épületbiztosítási szerződésekkel összefüggésben a használatbavételi engedélyek előzetes beszerzésére, az alperes pedig tagadta, hogy akár 2007-ben, akár 2004-ben a birtokába került volna a felperes használatbavételi engedélye, annak tartalmát megismerhette volna. K. J. e vallomásaiban a gondolati háttere nem ismert, nem állapítható meg belőle, hogy valóban erre kívánt utalni vagy a nyilatkozatának más háttérmagyarázata van. A tanúvallomásból kitűnik, hogy ő a biztosító általános szerződéskötési gyakorlatának megfelelően az ajánlatot tevő felet nyilatkoztatta a használatbavételi engedély meglétéről, és mivel e kérdésre pozitív választ kapott, a kérdés további vizsgálatát szükségtelennek találta. Nem derül ki viszont a vallomásból, hogy miért gondolta

(ha gondolta) a tanú azt, hogy a három évvel korábban eljár kollégája e gyakorlattól eltérően a használatba vételi engedélyből is kért másolatot. Ezért a másodfokú bíróság a 2004-es szerződéskötés egyedi körülményeinek a vizsgálatát is szükségesnek ítélte, annak megállapíthatósága végett, hogy az általános szerződéskötési gyakorlatától eltérően az alperes ebben az esetben birtokába jutott-e a felperes használatbavételi engedélyének és annak tartalmát megismerhette-e. A másodfokú bíróság részbizonyítás keretében a felek által indítványozott tanúkihallgatásokat fogantatosított és okirati bizonyítást rendelt el, de az így kiegészített bizonyítás alapján sem találta megállapíthatónak az alperes - elsőfokú bíróság által megjelölt - kötelezettségszegését. Következtetése szerint a tény bizonyítatlanságának a következményeit a Pp. 164.§ (1) bekezdése alapján a felperesnek kell viselnie, ami azt jelenti, hogy a másodfokú bíróság nem találta felelősnek az alperest a felperes kárának bekövetkezésében, és az elsőfokú bíróság részítéletét a Pp. 253.§ (2) bekezdése alapján megváltoztatva a keresetet az elbírált részében elutasította.

A felperes felülvizsgálati kérelme folytán eljár Kúria, mint felülvizsgálati bíróság a Pfv.III.21.574/2012/8. számú végzésével a jogerős részítéletet hatályon kívül helyezte és a másodfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. A felek felülvizsgálati eljárásban felmerült költségét külön-külön 400.000,-Ft-ban állapította meg. Végzésének indokolásában kifejtette a Kúria, hogy a másodfokú bíróság a Pp. 235.§ (1) bekezdésének megsértésével egészítette ki a bizonyítást. Álláspontja szerint e jogszabályi rendelkezés, a másodfokú eljárásban előírt tilalom azt a célt szolgálja, hogy az elsőfokú bizonyítás érvényesüljön maradéktalanul, és az ezen alapuló döntés bírálható felül a másodfokú eljárásban. A felülvizsgálati bíróság leszögezte azt is, hogy fellebbezési támadás hiányában az alperes biztosítási szerződésen alapuló teljesítési kötelezettsége nem vizsgálható, csak az általános kártérítési felelősségének a fennállása. Ennek során pedig a 2004. évi megállapodástól függetlenül a kereset alapjául szolgáló szerződés megkötésének körülményeit kell vizsgálni, a tájékoztatási kötelezettség mellett arra is tekintettel, hogy ha a szerződésnek alapvető feltétele volt a használatbavételi engedély megléte, ezt az alperes miért nem vizsgálta.

A megismételt másodfokú eljárásban a peres felek a korábban előterjesztett fellebbezési kérelmüket és ellenkérelmüket változatlanul fenntartották.

A fellebbezés alapos.

A felülvizsgálati határozatban adott iránymutatás szerint csak a 2007-es szerződéskötés körülményei tekintetében tehető vizsgálat tárgyává az alperes együttműködési kötelezettségének teljesítése. Az elsőfokú eljárásban a felperes nem bizonyította az alperes tagadásával ellentétben, hogy az alperes a használatbavételi engedély tartalmát ismerte. A 2004-es szerződéskötés körülményeinek figyelmen kívül hagyásával a felülvizsgálati határozatba foglalt iránymutatás szerint vizsgálható egyetlen bizonyíték K. J. tanúvallomása, amely a fent kifejtett indokok szerint nem alkalmas az alperes tagadása ellenében

megalapozott ténymegállapításra. E bizonyítandó tény bizonyíthatatlanságának következményét a felperesnek kell viselnie. E tény bizonyíthatatlansága következtében a Ptk. 540.§ (1) bekezdésének kell alapvető jelentőséget tulajdonítani, mely szerint a biztosított kötelezettsége a biztosítás elvállalása szempontjából lényeges minden olyan körülménynek a biztosítóval való közlése, amelyet ismert vagy ismernie kellett. Olyan kötelezettsége nincs a biztosítónak, hogy a szerződést kötő fél nyilatkozatának valóságalapját ellenőrizze le. A felperes a biztosítási ajánlatán a használatba vételi engedély - hiánytalan - meglétét állította. Az alperes ezt valós tényállításként elfogadhatta és ennek figyelembevételével dönthetett az ajánlat elfogadásáról. Az alperes tehát akkor sem tehető felelőssé, ha egyébként a felperessel más biztosító részleges használatbavételi engedély ismeretében is kötött volna az egész épületre kiterjedő vagyonbiztosítási szerződést. Egyébként pedig a 2007. évi ajánlat megtételétől a káresemény bekövetkezéséig eltelt 12 nap alatt a felperesnek reális esélye nem lett volna a hiányzó fennmaradási engedély beszerzésére.

Ezért a másodfokú bíróság - fenntartva a hatályon kívül helyezett részítéletének fentiekben megismételt indokait - az újabb eljárása eredményeként is megváltoztatta a Pp. 253.§-ának (2) bekezdése alkalmazásával az elsőfokú bíróság részítéletét, és a keresetet az elsőfokú bíróság által elbírált részében elutasította.

A fellebbezésre tekintettel az alábbiakra utal még a másodfokú bíróság.

Egyetért az elsőfokú bírósággal a felperes keresetösségi jogának fennállásában. Az elsőfokú bíróság helyesen értelmezte a felperes és a pénzintézet között létrejött szerződés tartalmát és helyesen vont le ennek eljárásjogi következményeit. Indokaival maradéktalanul egyetért a másodfokú bíróság is. Azokat kiegészíti azzal, hogy az engedményezési szerződés alapján a követelés átruházására a Ptk. 228.§ (1) bekezdése szerinti felfüggesztő feltétel kikötésével került sor, ez pedig az alperes fizetési kötelezettségének a kikényszeríthetősége volt. Ennek bekövetkezéséig a szerződés hatálya nem állt be, azaz a követelés átruházása nem történt meg, a peres felek közötti jogviszonyban nem következett be olyan alanyváltozás, amely a felperes Pp. 3.§ (1) bekezdése szerinti perbeli érdekeltiségét megszüntette volna.

A biztosítási szolgáltatási kötelezettségének illetve kártérítési felelőssége fennállásának hiányával kapcsolatos egyéb fellebbezési indokaira a másodfokú bíróság fent rögzített részletes jogi álláspontjára tekintettel szükségtelen ehelyütt külön kitérni, ezért az azokkal kapcsolatos elvi álláspontja kifejtését mellőzi a másodfokú bíróság. Tekintettel arra, hogy a káreseményre kiterjedő biztosítási szerződés létrejöttét nem állapította meg a másodfokú bíróság, szerződés hiányában a szerződés érvénytelenségére vonatkozó alperesi kifogásokkal sem kellett foglalkozni. A másodfokú bíróság döntése következtében jelentőségüket veszítették az elsőfokú bíróság eljárási szabálysértéseire hivatkozó fellebbezési kifogások is, azok ítélettel történő elbírálása is felesleges. A perköltségről való döntés elhagyásával sem valósított meg eljárási szabálysértést az elsőfokú bíróság,

az alperes ellentétes jogi álláspontja helytelenségének részletes kifejtése azonban azért szükségtelen, mert a Legfelsőbb Bíróság 4/2009. (XII. 14.) PK véleményében adott iránymutatás szerint a másodfokú bíróságnak a részítélettel általa véglegesen elbírált kérdések vonatkozásában amúgy is rendelkeznie kellett a perköltségek viseléséről az elsőfokú eljárásra is kiterjedően.

Az alperes sikeres fellebbezése folytán a kereset részítélettel elbírált része tekintetében a felperes pervesztes lett, ezért a Pp. 78.§ (1) bekezdése alapján mind az első- mind a másodfokú eljárásban felmerült költségek viselésére köteles. A felperest az elsőfokú bíróság személyes költségmentesség kedvezményében részesítette, ezért az elsőfokú eljárásban az állam által előlegezett eljárási illeték és az állam által az elsőfokú eljárásban előlegezett szakértői költségek állam javára történő megfizetésére nem kötelezte őt a másodfokú bíróság a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13.§-a (1) bekezdésének alkalmazásával. A Pp. 86.§ (3) bekezdése értelmében azonban a költségmentesség nem érinti az ellenfél javára megítélt perköltségek megtérítésének kötelezettségét. Az elsőfokú eljárásban a bíróság által az épületkárral összefüggésben elrendelt szakértői bizonyítás keretében az alperes által letétbe helyezett díjelőlegekből összesen 276.973,-Ft került felhasználásra. (Az alperes által El.866/2009. elnöki letéti számra befizetett 30.000,-Ft, valamint az El.967/2009. elnöki letéti számra befizetett 80.000,-Ft-ból 43.000,-Ft eddig még nem került felhasználásra.)

Az alperes ún. magánszakértői véleményeket is beszerezett, melyekért számla ellenében összesen 797.500,-Ft-ot fizetett. Ezek közül a M. I.-né szakvéleményére kifizetett 150.000,-Ft-os és a dr. G. K. szakvéleményére kifizetett 250.000,-Ft-os költséget nem találta a bíróság a felperessel szemben érvényesíthetőnek. M. I.-né e költség ellenében 2010. április végén megállapította, hogy a perbeli lakóház tetőterének beépítésére és használatba vételére engedély hiányában került sor. Ennek megállapítása nem igényelt olyan különleges szakértelmet, amivel akár a bíróság, akár a peres felek jogi képviselői nem rendelkeznének, hiszen ehhez elegendő lett volna tanulmányozni és értelmezni az elsőfokú bíróság megkeresése alapján Sz. Nagyközség Polgármesteri Hivatala által megküldött, a periratokhoz csatolt és a 2008. március 3-i tárgyaláson ismertetett iratokat, különösen az azok között elfekvő használatbavételi engedélyt, amelynek tartalmából megállapítható, hogy a használatba venni engedélyezett alapterület nem meríti ki az épület tervezett és szerkezetében megépített hasznosítható alapterületét. Dr. G. K. tűzvédelmi szakértő szakvéleményét azt követően szerezte be az alperes, hogy széleskörű tűzvédelmi szakértői bizonyítást felvett a bíróság. Kétségtelen, hogy ennek során nem az alperes által kezdettől fogva indítványozott nevezett szakértőt rendelte ki, de az alperes indítványában megjelölt szakértő személyének mellőzése nem elfogadható oka az ő magánszakértői felkérésének és az ezzel felmerülő költségek perbeli érvényesítésének, amennyiben az így beszerezett magánszakértői vélemény a jogvita érdemi elbírálását nem segíti elő. Márpedig dr. G. K. szakértő szakvéleménye a jogvita elbírálásához szükséges értékelhető többletadatot nem szolgáltatott, erre a szakvéleményre sem az első- sem a másodfokú bíróság ítéleti döntést nem alapított. Ezekre az indokokra tekintettel a másodfokú bíróság ezt a

kettő, bíróságon kívül felmerült költséget nem találta eljárási szempontból célszerűeknek és a Pp. 75.§ (1) bekezdése alapján kirekesztette az elszámolható perköltségek köréből. Az alperes által előlegezett egyéb magánszakértői díjak megfizetésére viszont kötelezte a felperest.

Az alperes a perbeli jogi képviseletével felmerült költséget az elsőfokú eljárásban a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§ (6) bekezdése alapján az ügy különös bonyolultságára hivatkozással a pertárgy értékének 8%-ában kérte megállapítani és általános forgalmi adóval növelni. Az elsőfokú bíróság számos tárgyalást tartott az ügyben, rendkívül széles körű bizonyítást vett fel, amelyen belül a szakértői bizonyítás túlnyomó súlyt képvisel, az alperes jogi képviselője valóban rendkívül időigényes és adekvát munkát végzett (még ha az sok tekintetben az eljárás nehezítését eredményezte is). Ezeket a körülményeket is értékelve az alperes ügyvédi munkadíját mégsem a teljes pertárgyértékre vetített 8%-os mértékben határozta meg. A 66 millió forint megfizetésére irányuló módosított kereseti követeléshez igazodó pertárgyértékre figyelemmel ugyanis az alperes kérelmében megjelölt mértékű ügyvédi munkadíj a per egyedi körülményeihez mérve is eltúlzott lenne. Ráadásul a rendelet 3.§ (2) bekezdése alapján a díj 10 millió forintig a pertárgyérték 5%-ában, e fölötti részében pedig 3%-ban számítandó, a 3%-hoz képest a 8% pedig már nem megemelt, hanem többszörös mérték. Ezért a hivatkozott IM rendelet 3.§ (6) bekezdésének alkalmazásával a másodfokú bíróság az elsőfokú részítélettel teljesített végső keresetmódosítás összegének 10 millió forintos része után 7%-os, e fölötti részében 4%-os mértékben számította az alperes ügyvédi munkadíját. Ez az összeg a rendelet 4/A.§-a alapján ÁFA-val növelve 1.569.154,-Ft. Az alperes jogi képviselőjének a másodfokú eljárásban felmerült díját a rendelet 3.§-ának (5) bekezdése alapján bruttó 635.000,-Ft-ban állapította meg. Mindezekhez hozzáadta a felülvizsgálati eljárásban felmerült 400.000,-Ft-os és a megismételt másodfokú eljárásban meghatározott 300.000,-Ft-os jogi képviseleti munkadíjat, amelyek az általános forgalmi adó számított összegét is magukban foglalják. Az alperes előzetesen megfizette a fellebbezése folytán felmerült 900.000,-Ft összegű másodfokú eljárási illetéket, ezért ennek megtérítésére is köteles a felperes.

Pécs, 2013. december 12.

Dr. Szentpéteriné dr. Bán Erzsébet s.k. a tanács elnöke, Dr. Döme Attila s.k. előadó bíró, Dr. Kutasi Tünde s.k. bíró

écsi Ítéltábla a J és H Ügyvédi Iroda által képviselt **felperes neve** (felperes címe) felperesnek - Dr. Hubay Gábor ügyvéd által képviselt **alperes neve** (alperes címe) alperes ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében a Pécsi Törvényszék 2012. július 11. napján kelt 11.P.21.365/2007/182. számú ítélete ellen a felperes 187. sorszám alatt benyújtott fellebbezése folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

Ítéletet:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság keresetet elutasító ítélete ellen a felperes nyújtott be fellebbezést, kérve az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a kereset teljesítését. Vitatta a rendelkezésre álló bizonyítékok elsőfokú bíróság által végzett mérlegelésének a helyességét, az ennek eredményeként az elsőfokú bíróság által levont ténybeli és jogi következtetések megalapozottságát.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A fellebbezés alaptalan.

Az elsőfokú bíróság a jogvita eldöntése alapjául szolgáló tényeket a bizonyítók okszerű mérlegelésével helyesen állapította meg, a helyesen megállapított tényekből helyes jogi következtetések levonásával hozta meg érdemben is helytálló döntését, ezért azt a másodfokú bíróság a Pp. 253.§ (2) bekezdésének alkalmazásával - utalással a Pp. 254.§ (3) bekezdésében foglaltakra is - helyes indokai alapján helybenhagyta.

A fellebbezésben foglaltakra figyelemmel az alábbiakra utal még a másodfokú bíróság.

A másodfokú bíróság a peres felek jogvitájában Pf.III.20.506/2011/15-ös számú részítéletének indokolásában részletesen kifejtette a rendelkezésre álló bizonyítékok mérlegelésével kapcsolatos álláspontját, ezért a fellebbezés 1./ pontjában írtak tekintetében utal a részítéletének indokaira, változatlanul fenntartva azokat.

A fellebbezés indokolásának 2./ pontjában a felperes hivatkozott arra, hogy a kereset tárgyává tett kárt eredményező tűzeset keletkezési oka a bizonyítás során nem volt megállapítható, ezért álláspontja szerint iratellenes az elsőfokú bíróságnak az a ténybeli következtetése, hogy a tűzesetet elektromos hiba okozta. E tény az elsőfokú bíróság a valószínűség bizonyossági fokával állapította meg, a valószínűség bizonyossági foka pedig a felperes álláspontja szerint őt igazolja, hiszen a szolgáltatási kötelezettség alól az alperesnek kell kimentenie magát. Hivatkozott arra, hogy az elektromos hiba elfogadása esetén sem mentesülhet az alperes a fizetési kötelezettsége alól, hiszen egy nem beépített padlástérben is húzódnak elektromos vezetékek.

E fellebbezési hivatkozások arra utalnak, hogy a felperes az alperes fizetési kötelezettségét továbbra is az alperes biztosítási jogviszonyán alapuló kötelezettségéből eredezteti. Fellebbezésében azonban nem adta indokát annak, hogy az elsőfokú bíróság ítéletében, valamint az Ítéltábla Pf.III.20.506/2011/15. számú részítéletében kifejtettek ellenére miért tartja továbbra is a használatba vett tetőtérre kiterjedőnek az alperes szerződéses kockázatviselését annak ellenére, hogy a szerződés az elsőfokú határozat indokolásában is részletesen kifejtettek szerint nem terjedt ki a lakótérként használt tetőtérre. Kétségtelen, hogy nem beépített padlástérben is húzódnak elektromos vezetékek, de ettől az esettől értelemszerűen minőségileg különbözik egy több személy állandó lakóteréül szolgáló (gyerekszobákat magába foglaló) helyiségegyüttes elektromos hálózata, annak strukturáltságát, végfogyasztási lehetőségeit, különösképpen meghibásodása valószínűségét tekintve. A használatba vétel és a mindennapi használat megvalósult leterhelés különösen megnövelte a káresemény kockázatát. Erre tekintettel a felperes kötelezettsége lett volna annak bizonyítása, hogy a káresemény oka független az alperes kockázatviselési kötelezettségének körén kívül eső, igen jelentős mértékű használatnövelés, mindennapi használat tényétől. A tűz keletkezésének oka azonban nem volt megállapítható. A szándékos károkozásra, gyújtogatásra utaló gyanú ugyan felmerült az alperesben, ez azonban bizonyosságot nem nyert. Közvetlen tűzkeletkeztető emberi tevékenység kifejtése hiányában - mozgási képességgel bíró élőlények távollétében - a legvalószínűbb keletkezési ok az elektromos eredetű meghibásodás lehet. Ennek ellentmondó peradat nincs. A polgári eljárásjogi rendelkezések nem követelik meg a bírói ténymegállapítás kétséget kizáró bizonyosságát. Az adott esetben a ténymegállapítást megalapozta annak nagy valószínűsége is.

A fellebbezés sikertelen volt, ezért a Pp. 78.§ (1) bekezdése alapján a felperes köteles a másodfokú eljárásban felmerült költségek viselésére. A felperes azonban

személyes költségmentesség kedvezményében részesült, ezért az eljárási illeték a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14.§-a alapján az állam terhén marad, az alperesnek pedig a másodfokú eljárásban költsége nem merült fel, ezért ennek megtérítésére sem kellett kötelezni a felperest.

A másodfokú bíróság a határozatát a Pp. 256/A.§ (1) bekezdésének *f)* pontja alapján tárgyaláson kívül hozta meg.

Pécs, 2012. október 26.

dr. Szentpéteriné dr. Bán Erzsébet s.k. a tanács elnöke, dr. Döme Attila s.k. előadó bíró, dr. Kutasi Tünde s.k. bíró